

BULETINUL AGRICOL

AL CAMEREI DE AGRICULTURĂ A JUDEȚULUI ARAD

STRADA GH. POPA N°. 4.

Apare la 1 și 15 a lunel.

Redacția și Administrația:
Arad, Str. Gh. Popa No. 4.
Palatul Domeniilor.

Redactor responsabil.
Ing. Agr. Insp. General NICOLAE POPESCU
Secretarul Camerei de Agricultură

Abonamente:
Pentru județul Arad, pe un an Lei 50.—
Pentru alte județe, pe un an „ 100.—

CUPRINSUL:

	Pag.		Pag.
1 Nutrețul murat	83	6 Știri din județ	89
2 Conservarea apei în pământ	85	7 Oferte	91
3 Plante medicinale în gospodăria săteanului	86	8 Aviz	91
4 Cele zece porunci a crescătorului de cai	88	9 Pomicultori	91
5 Turbarea	88	10 Publicațiune	91

Nutrețul murat.*

Ing. Agr. Insp. G-rai Nicolae Popescu-Arad

Terenuri de pășune și fânețe naturale neîngrijite, pline de spinii, tuțșuri, etc; ierburii cosite pentru fân în stare îmbătrânită; brazdele înlînse ale lucernierelor și tritoiștelor strânse și cărate de pe lan pe arșița soarelui: iată starea actuală a producției furajelor în țara noastră.

Pentru îndreptarea acestei stări de lucruri, ni s'a adus, într-o bună zi, lozinca „Fără nutreț murat nu există progres și rentabilitate în creșterea animalelor: agricultori-crescători, transformați în nutreț murat tot ce cultivați pentru hrana animalelor, căci din cercetările făcute s'a constatat că făcând din iarbă, lucernă, trifoi etc., nutreț uscat numit „fân“, pierdem o sumedenie de valori nutritive, pe când în nutrețul verde sau crud pus în gropi și silozuri, toate materiile hrănitoare ale nutrețului sunt salvate“.

Asupra acestei probleme, atât de actuală și foarte importantă, doresc să dau unele precizări.

Fânul și nutrețul verde nu poate fi înlocuit cu nimic completat prin nutreț murat. Deaceia trebuie să năzuim a da pășunelor noastre îngrijirea corespunzătoare.

* Articolul a fost publicat și în „Viața agricolă“ Revistă de știință și practică agricolă București.

toare, pentru ca ele să producă cât mai multă hrană bogată în albuminoide și vitamine; fânețele trebuie cosite în timpul cel mai potrivit, adică atunci când sunt în floare iar strânsul și căratul fânului de livadă, a lucernei, tritoiului, borceagului, etc, trebuie executate cu cea mai mare precauțiune și pricepere, pentru a nu pierde decât un procent minim din frunze.

Țara noastră având o climă aridă, (secetoasă) este predestinată a produce ușor nutrețuri uscate și deaceia datoria noastră este de a îndruma agricultorii să raționalizeze în primul rând pregătirea fânului.

Nutrețurile principale ale gospodăriilor noastre au fost, sunt și vor fi și pe viitor: vara, nutrețul verde; iarna, fânul cu adaosurile păioaselor, a tuberculelor (sfecle, cartofi) cum și diferitelor rămășițe din industrializarea produselor agricole (borhot de sfecle, cartofi, melasă).

Cu ajutorul sfeclelor, cartofilor, bostanilor din gospodărie și cu borhotul și melasa din fabricile de zahăr, se vor valorifica bine și pe placul animalelor toate nutrețurile inferioare ale gospodăriei, cum sunt cocenii de porumb, (tulei) pleava, paie și nutrețurile puțin stricate.

Iată pregătirea hranei din aceste nutrețuri, care se face cu o zi înainte: nutrețurile se taie mărunt cu o tocătoare, apoi se așează ca să fermenteze, clădindu-le într'un colț al grajdului sau în camera de nutreț. De exemplu: se pune întâi un strat de pleavă sau de paie, peste aceasta urmează un strat de sfeclă bostani sau cartofi, cari se acoperă cu un strat de coceni, iarăși urmează sfeclă, sau borhot, apoi pleavă, etc., adică un strat de nutreț uscat tocat, un strat de nutreț apăsos, apoi iarăși un strat de nutreț uscat și așa mai departe, fiecare strat fiind bine călcat, îndesat.

Sarea necesară se va împrăști cu mâna peste fiecare strat încât nu dispunem în gospodărie de o cantitate suficientă de nutrețuri apăsătoare, pregătim acest nutreț murat în așa fel că udăm cu apă sărată fiecare strat pentru a influența favorabil fermentarea (încălzirea) nutrețului.

Uruiască dată animalelor ca complectare a nutrețului se va împrăști pe fiecare strat apăsos sau se va da animalelor separat.

În 24 ore nutrețul va intra în fermentație având un miros plăcut, iar animalele îl vor consuma cu mare plăcere.

Am folosit acest nutreț cu cele mai bune rezultate pentru alimentarea boilor de jug, a vacilor de lapte, a vitelor puse la îngrășat și a tineretului în vârstă de peste un an. Metoda descrisă s'a folosit acum 50 de ani în Transilvania — mai ales la moșii — și se folosește cu bune rezultate, și astăzi la majoritatea exploatărilor raționale.

Am convingerea că trebuie să se facă la noi în țară, deocamdată, o cât mai mare propagandă pentru această metodă de prepararea nutrețului. O tocătoare pentru nutrețul păios și una pentru rădăcinoase, un colț de grajd și eventual două butoaie de lemn, sau gropi căplușite cu ciment sau lemn, iată în ce constă instalațiunea corespunzătoare pentru pregătirea zilnică a unui nutreț bun murat.

Pentru complectarea nevoilor de nutreț peste iarnă, vom recurge la cultivarea porumbului de nutreț cu producție mare, care, uscându-se anevoie, se preferă a fi depozitat în stare verde în gropi sau silozuri, pentru a produce un aliment fermentat cunoscut sub denumirea de *nutreț murat*.

Eu consider la noi în țară porumbul de nutreț, însemnăt singur sau în amestec cu sorg, iarbă de Sudan, mazăre, etc., ca planta potrivită pentru producția de nutreț murat. Asemenea și cocenii (tuleii) tocați și pe cât posibil amestecați cu dovleci, apoi frunzele și capetele de sfeclă tocate sau borhotul de sfeclă, dau un nutreț bun murat.

Numai în cazuri excepționale, când plantele furajere, de exemplu lucerna sau trifoiul, sunt atacate de insecte și boli, sau în ani ploioși când nu putem face uscatul, vom căuta să salvăm nutrețul prin mu-

rare. Asemenea se vor mura, în caz de necesitate, plantele furajere cari, cultivate ca plante intercalate, din cauza timpului nefavorabil și întârziat de toamnă nu poate fi uscate.

Trebue să notez că pe cât de ușor se pregătește nutrețul murat din porumb verde de nutreț sau din coceni tocați, pe atât de greu se obține nutreț murat perfect din plantele bogate în albuminoide, ca trifoiul, lucerna, borceagul.

Singurul caz, în practica mea îndelungată, când am recurs la transformarea lucernei în nutreț murat a fost în anul 1906, când am avut un lan cca 30 ha. lucernă, puternic atacat de o omidă care distrugea frunzele. Toată cantitatea de lucernă a fost așezată și bine îndesată într'o gireadă clădită deasupra pământului (așa numitul „Sistem de Jimbolia“) cu pereți drepecți și acoperită cu un strat de 50—60 cm. pământ pentru eliminarea aerului și regularea fermentației.

Sfecla de nutreț o păstrăm pentru iară în prisme; totuși în cazuri excepționale, recurgem și la murarea ei. Astfel în anul 1908 preluând în luna Noembrie conducerea moșiei Șebii, județul Arad, am constatat că sfecla de nutreț adunată pe lan în grămezi și neacoperită cu pământ, era toată înghețată. Timpul se încălzia și astfel sfecla înghețată era sortită să se strice. Am dispus că ratul sfeclei la conac, unde s'au pus în funcțiune două tocătoare de sfeclă ale moșiei și sfecla înghețată a fost tăiată cu tocătoarea și așezată, între straturi de pleavă, în groapa de rezervă ce am avut disponibilă pentru borhotul de sfeclă. Groapa cu nutreț, îndesată fiind de lucrători — mai ales dealungul pereților unde este expusă mai tare stricăciunii, a fost acoperită apoi cu paie, pe care s'a pus un strat de 60—80 cm. pământ. Astfel sfecla înghețată a fost salvată.

Putem salva pentru iarnă o cantitate considerabilă de nutreț, pregătind în gropi simple de pământ un nutreț murat, din frunzele și capetele sfeclelor de zahăr, tocate și amestecate cu straturi de pleavă, la care putem adăoga tot ce se mai găsește verde și crud în gospodărie, frunze de varze, ludați ect. Tot în gropi de pământ punem și borhotul de sfeclă

Cu cât amestecul este mai variat cu atât valoarea nutrețului obținut va fi mai mare.

Din cele expuse rezultă că — după părerea mea — deocamdată pentru noi planta de ansilaj este porumbul de nutreț, care ne asigură singur sau în amestec cu alte plante o mare cantitate de nutreț murat. Reușește foarte ușor și poate fi murat chiar în gropi simple în pământ. Tot în astfel de gropi simple se pot păstra peste iarnă o parte din coceni, apoi frunzele și capetele sfeclelor de zahăr, dovleci, borhotul și toate plantele intrate în toamnă în stare verde. Plantele de nutreț mai valoroase trebuiesc pregătite ca nutreț uscat și numai în cazuri speciale și cu mari precauțiuni să se recurgă la muratul lor. Recomand

foarte călduros pregătirea zilnică a nutrețului fermentat, metodă care — cu dezvoltarea cultivei sfeclei de nutreț acolo unde borhotul și melasa lipsește — se va putea introduce ușor în gospodăriile noastre țărănești și la marii proprietari.

Cunosc foarte bine curentul în Germania, unde cea mai mare parte a plantelor de nutreț se transformă în nutreț murat. Cunosc acțiunea de subvenționare a Germaniei din anul 1935, în sumă de 145 milioane mărci, adică șase sute milioane lei, acordă pentru construirea silozurilor sistematice, dar nu putem trece cu vederea că clima Germaniei în general este umeză, și astfel pregătirea nutrețului uscat nu se poate face deloc sau numai cu anevoie. Cunosc socotelile din străinătate pe baza cărora în ultimul timp se preferă ansilarea tuturor plantelor furagere față de pregătirea de nutreț uscat. Sfătuiesc însă, cu insistență, a considera deocamdată porumbul de nutreț ca plantă principală pentru murat, și a nu urma în pripă, cu elanul nostru obicnuit, cele ce vor fi bune în întregime pentru alte țări, dar pentru noi, numai în parte sau deloc.

Citez din Mitteilungen für die Landwirtschaft Berlin 1935, următoarele rânduri foarte potrivite și pentru noi:

„Grija noastră principală trebuie să fie — înainte de toate — de a produce nutreț, de calitate, în cantități suficiente sub formă de fân bun. Fără schimburi de metodă, fără bani mulți, dar cu insistență și tragere de inimă, vom putea îmbunătăți repede valoarea nutrețurilor produse în gospodăria noastră, prin cositul lor la timp și uscatul făcut

în mod rațional, cu ajutorul caprelor (prepelegurilor)“.

Azi au apărut două proceduri noi pe orizont, în vederea păstrării și valorificării cât mai bune a substanțelor nutritive din plante.

Unul îndrumază la o cât mai intensivă folosire a nutrețului murat, mai ales în țările cu precipitațiuni abundente, iar altul, mai ales în țările aride, la măcinatul furajelor uscate, prin mașini speciale pentru o cât mai perfectă exploatare a materiilor nutritive prin înlesnirea digestiei.

Din aceste două care este calea care trebuie urmată? Ambele! Dar să ne ținem pe calea mijlocie, adaptând din ambele metode numai părțile cari se potrivesc împrejurărilor noastre economice, financiare și culturale.

Dela anul 1900 până în 1920 în Germania a fost luat în răs agricultorul care nu a avut cotețele pentru porci construite din fer și ciment. Răsfoiți azi revistele de specialitate din Germania și veți vedea, că s'a revenit la pereții din lemn și acoperișului de trestie și paie.

Într'un articol apropiat aș dori să descriu diferite feluri de silozuri pentru ansilaj, începând dela groapa de pământ primitivă până la silozurile sistematice, corespunzătoare împrejurărilor și buzunarului nostru. Cu aceea ocaziune voi căuta să comunic unele socoteli cu privire la costul lor, cât și se dau unele lămuriri detaliate referitor la pregătirea nutrețului murat făcut pe cale de fermentație caldă și pe cale de fermentație rece.

Conservarea apei în pământ.

de Dr. O. Seymann
ing. agr. insp.

Unul dintre scopurile principale ale lucrării pământului, este lupta contra secetei. Ploaia anuală în regiunile de șes a țării este de obicei neîndestulătoare și în mod inegal repartizată. Vara în foarte puțini ani avem ploaie destulă. Prin irigație numai în cazuri și împrejurări favorabile putem uda artificial pământul, prin urmare trebuie să facem cea mai mare economie posibilă cu umezeala adunată iarna.

La pregătirea și lucrarea pământului totdeauna rebuie să căutăm a împiedica uscarea inutilă. Aceasta trebuie să fie principiul conducător și la îngrijirea sămănăturilor. — Plantele prășitoare trebuiesc săpate în general după fiecare ploaie mare.

O parte a ploilor căzute se strecoară în pământ. În urma lui stratul de sus se înpotmolește, se închide, iar sub acțiunea razelor soarelui se usucă, și se formează luburi (levi) foarte mici. Prin aceste levi fine,

soarele în 2-3 zile calde, sugă îndărăt aproape toată ploaia căzută. Privind superficial solul, nu putem vedea cum sugă soarele, căci umiditatea suptă imediat se evaporază. Astfel stratul de sus îl vedem totdeauna uscat, cu toate că prin scoarță în permanență trece umiditatea de jos în aer uscat și se pierde. — Rupeți aceste levi fine și formați în locul lor un strat de praf, atunci umiditatea, ce se urcă în sus, se va opri sub acest strat. Deși stratul de praf rămâne uscat, sub el pământul va fi reavăn și viu. Stratul de praf nu este acum uscat fiindcă a pierdut umezeala tocmai din faptul că nu preia umiditatea și îl oprește în stratul de jos.

Prășitul des executat, numai la față, face să se formeze acest strat de praf fin, conservând astfel apa.

Afirmarea noastră o putem dovedi pe înțelesul tuturor prin următoarea experiență. Într'o lingură cu puțină cafea neagră punem o bucată de zahăr cub

(cojcă), acesta va suge îndată cafeaua, cu toate că cafeaua atinge numai partea de jos a cubului de zahăr. La fel se trage și apa în scoarța uscată a stratului de sus a solului. Altă pildă: în gâtul unei sticle pline cu spirit așezăm un fitil sau puțină vată, sus nu se va aduna spiritul și totuși după un anumit timp, spiritul se pierde până unde ajunge fitilul. Aceasta ne explică, va de ce nu observăm umiditate la fața pământului, cu toate că apa se evaporează. La fel nici pe fitilul din sticlă nu vedem adunat spiritul, căci tot ce suge, imediat se predă aerului. Însă dacă luăm o mână de făină făcând o gaură la mijloc și turnăm ceva apă în ea, apa nu se strecoară înăuntru în făină. Marginile făinei se vor umezi, însă făina nu va lăsa să intre restul apei.

Tot așa se manifestă stratul prăfos de pământ des și bine săpat. Stratul acesta afânat este pielea pământului, prin care el răsuflă blînd și fără să se usuce. Stratul acesta fin prăfos nu permite trecerea umidității, precum ne arată încercarea cu făina, iar invers pământul așezat suge și lasă să se evaporeze apa, precum ne arată încercarea cu zahăr. Chiar și acelor plugari, — cari știu și cred, că stratul prăfos bine lucrat ne aduce economia în umezeală și astfel ne ajută să obținem recoltă mai bună, — recomand să facă personal încercarea mai jos descrisă, căci cu cât se conving mai bine de importanța lucrării raționale a solului, cu atât vor lucra și îngriji mai bine pământul lor. Această mică încercare, imi vine să cred, va fi de mai mare folos decât vorbe multe.

Să luăm două vase sau oale de egală mărime circa de 2-3 litri, având grije să nu curgă adică să nu aibă găuri nici una. Le umplem cu aceeași cantitate de pământ, ca să aibă aceeași greutate pe cântar. Acum adăugăm jumătate litru apă în fiecare vas constatând iarăși prin cântărire dacă greutatea lor este și acum egală. Apoi băgăm aceste vase până la marginea lor de sus în pământ undeva în grădină, unde sunt bine expuse razelor soarelui însă ferite de vînt de copii și unde nu curge apa de ploaie.

În primul vas vom lucra cu grije pământul, îl vom afâna din timp în timp ca să nu poată forma scoarță iar de al doilea vas nu ne atingem, ci lăsăm în el

pământul la voia întâmplării. În primul vas toldeauna trebuie să rupem, ori de câte ori se întărește, stratul de sus, dar numai până la adîncimea unui deget, în așa fel, încât stratul de sus să fie permanent afânat și prăfos. Repet din nou, trebuie să ferim vasele — afară de razele soarelui — de intervenții de afară, de găini, porci, etc. Dacă după o lună de zile scoatem ambele vase din pământ și curățindu-le de pământul ce se lipește de ele, le cântărim din nou, atunci cu surprindere vom constata, ce mare diferență este acum în greutate între vase, cari înaintea așezării lor în pământ, au fost exact la fel.

De unde provine această diferență de greutate?

Din vasul prim în care am ținut pământul în stare afânată, nu s'a putut evapora atîta apă, ca din vasul al doilea, în care pământul a format scoarță. Deci este evident, că greutatea vasului cu pământ ținut afânat va fi mai mare, față de al doilea cu pământ tare, din care s'a pierdut atîta apă, cu cât vasul este mai ușor. — Acum să socotim, *dacă dintr'un vas așa de mic în timp de o lună, este atîta pierdere oare cîtă pierdere ar putea să fie vara întreagă pe suprafețele mari a terenului arător!* Apă multă am putea conserva prin câteva grăpături sau prin câteva zile de lucru cu sapă. Aceste adeseori nici nu costă bani. Mulți neglijează prasi scuzându-se cu alte lucrări de importanță mică.

Agricultori! nu pretind ca să credeți numai cuvintelor, ci încercați cu toții și vă convingeți personal, cântarul să vă vorbească! Atunci voi fi siguri, că urmați statul și veți lucra rațional pământul. Formarea, adică existența stratului afânat, prăfos este strict necesar atît la prășit, descojirea miriștelor, cît și la pregătirea solului pentru însemnare. Numai pământul ferit de a seca se dospește și sporește materiile nutritive pentru plante. Tocmai de aceea trebuie să facă agricultorii încercarea cu vase ca să se înfigă în capul fiecăruia importanța lucrării raționale a solului. Fiindcă așa este firea omului! Despre multe lucruri știm cum trebuie să le facem și totuși nu le facem căci costă timp și trudă. Dacă însă cântărind vasele personal vedem diferența adică pierderea de apă din pământul nelucrat, vom fi mai conștienți și vom urma sfaturile.

Plante medicinale în gospodăria săteanului.

de: George T. Albeanu.
profesor Turda.

A vorbi despre plante medicinale, vor spune mulți că e lucru mare, iar alții o nimica. Noi credem că e o problemă însemnată și despre aceasta scriem mai jos.

Ce este denumirea „Plante medicinale”? Fiecare din noi știe ce este o plantă, iar medicinal e ceva ce se folosește pentru a îndepărta o durere, deci plan-

tele medicinale sunt plante cari se folosesc și se pot folosi contra durerilor sau rănilor, a boalelor. La noi în popor, în multe părți se folosesc leacuri băbești. Câte o femeie mai bătrână, care știe ceva din puterea de vindecare a buruienilor, le strânge, le pregătește și le dă celor ce suferă. În multe cazuri nu pot face nimica, ba chiar poate să strice. De ce? De

bună seamă din cauza necunoașterii durerii și a felului de buruiănă ce trebuie folosită. Știința însă a căutat să afle ce anume buruieni trebuiesc la anume dureri sau boale. Astăzi buruieni de leac se găsesc și în farmacii unde se vând scump și se dau numai dacă îți dă doctorul o rețetă. Și ce credeți, de unde sunt leacurile sau buruienile de leac ce se vând în farmacie? De unde să fie dacă nu tot de pe câmp? Dacă vă duceți să cumpărați flori de tei sau floare de mușetel sau romăniță cum i se mai zice, farmacistul vă vinde puțin, tare puțin. În schimb trebuie să-i dați bani mulți. Cred că nu e nimeni ca în timpul verii să nu calce peste romăniță sau mușetel când merge la lucrul câmpului, sau nu strivește sub picioare florile teiului, când vreun vânt le scutură. Toate acestea sunt lângă noi, lângă casa noastră, și cât ne-ar folosi în caz de boală! Nu vrem să le băgăm în seamă. De ce să ne obosim când le putem cumpăra dela farmacie? E mai ușor să scoatem banii din buzunar decât să ne aplecăm ca să le adunăm, să le uscăm și să le păstrăm? Nu. Nu. Hotărât nu face.

Legumele: ceapa, usturoiul, pătrunjelul, morcovul, cartoful țelina, țarhonul, cimbrul, apoi fructele: mere, pere, caise, nuci și altele nu sunt decât plante medicinale într-o anumită privință. Fiecare din ele are o putere care tămăduiește un rău. Ajută ca omul suferind să se facă bine. De multe ori medicul ne oprește să mâncăm carne, dar nu ne oprește să mâncăm legume și fructe coapte. De ce? Fiindcă ele nu strică sănătatea ci ne-o întărește. Bunăoară ceapa, pe lângă că este un aliment, este și un medicament și se folosea și de oamenii cei mai vechi și se folosește și azi.

Sucul de ceapă sau mustul cepei e bun contra tusei, răcelii. Se folosește la umflături, degerături, dureri de gât. Ceapa coaptă se folosește contra durerilor de urechi. Cine mănâncă multă ceapă nu se va îmbolnăvi de stomac, adică nu va avea rac sau cancer.

Usturoiul e și mai bun ca ceapa, numai că are păcatul că miroase prea tare.

Un om care consumă usturoi, se va îmbolnăvi mai greu. Usturoiul omoară boalele. Se povestește că în Franța, acum 300 de ani a fost o holeră grozavă. Oamenii cari au știut că usturoiul îi apără de boală, au mâncat mult usturoi și au fost printre puținii cari au scăpat cu viață. Multe leacuri sunt făcute din usturoi și ceapă. Nouă celor sănătoși nu ne trebuiesc leacuri. Mâncând multă ceapă și usturoi, vom fi feriți de multe boale.

Chimionul sau chimănul e și el un medicament pentru stomac, pe care-l însănătoșează și-i întărește nervii bolnavi.

Pătrunjelul: pe lângă valoarea lui alimentară mai este și un medicament contra durerilor de rinichi.

Morcovul: ajută și vindecă bolile de ficat.

Hreanul: dă poftă de mâncare, ajută bolnavilor de gingii să se vindece.

Țarhonul și cimbrul dau poftă de mâncare.

Astfel de lucruri am putea spune despre multe din legume, nu tot asemenea despre carne. Ea nu vindecă decât foamea, nu e decât un aliment.

Ce sunt fructele? Fructele au aceeași valoare medicinală ca și legumele.

Medicii recomandă pentru copiii mici multe fructe. Fructele îi ajută să crească. Le dă putere și-i face mai sănătoși. Fructele conțin o parte din viața ce le-a dat o pomă — oamenii consumându-le, capătă puteri noi.

Pe lângă legume și fructe mai sunt așa zisele buruieni de leac. Pe acestea trebuie să le culegem de prin grădini, de pe lângă drumuri, de prin livezi sau arături. Buruienile de leac nu le folosim oricând ci numai în caz de boală. Sunt multe. Dintre toate să amintim cele mai cunoscute:

Florile de tei: Dela tei se recoltează în momentul când sunt înfloriți. Florile recoltate cu mâna se usucă și se păstrează la umbră.

Florile de tei se iau sub formă de ceai cu puțin zahăr, contra durerilor de cap și răcelilor. În Germania și Franța, florile de tei se iau în loc de ceai dimineața, înlocuind ceaiul de comerț.

Ceaiul de tei e mai bun, mai liniștitor.

Florile de soc sunt iarăși un medicament prețios. E bine să se recolteze când floarea e mai frumoasă. Ele se rup cu cotor și se așează în pod sau în altă parte să se usuce la umbră. După uscare se păstrează până când avem nevoie de ele. Floarea de soc se folosește tot ca ceai când suntem răciți, când avem gripă sau dureri de cap. Într'un cuvânt poate înlocui aspirina.

Mușetelul sau romănița crește pe marginea drumurilor prin sămănături și păduri.

Florile de mușetel se adună când sunt bine înflorite. Se usucă la fel ca florile de tei sau de soc.

Florile de mușetel se folosesc sub formă de ceai care se bea de către bolnavii cu dureri de cap sau răciți.

Podbalul: crește pe râpi, locuri umbroase ale cărei frunze se mănâncă ca și cele de varză. Vindecă bolile de piele și curăță sângele. Timpul potrivit pentru adunat este luna lui Aprilie și Mai, când frunzele sunt mari. Se usucă la umbră în straturi subțiri, în încăperi cu aer puțin cald.

Uscate se pot păstra mult timp, folosindu-se atunci când trebuie.

Urzicile: Cu adevărat li se spune că sunt pomana săracului, e chiar adevărat, dacă le consumi, îți fac pomană față de trupul tău. Urzicile curăță sângele. Cine consumă urzici, devine mai sănătos, pielea se face mai fină și rumenă.

Fetelor nu le trebuie alte mijloace pentru a deveni frumoase, decât mâncând în primăvară urzici. În multe părți urzicile se folosesc ca legumă. Adică se pregătesc mâncări.

Pulerea vindecătoare a urzicilor le aduce multă sănătate.

Macul roșu ce crește prin semănăturile de grâu, orz, ovăz.

Dela mac se culeg numai florile roșii cari se usucă la umbră.

Se folosește contra durerilor de piept, ca ceai. Fiecare buruiană se poate folosi la ceva.

Adunatul buruienilor de leac nu e lucru greu — din contră — poate fi făcut de către bătrâni și copii. In jurul Clujului toată lumea face bani din nimic — adică nu din nimic — ci din buruienile de leac. In fiecare an se adună la Cluj buruieni de câte 5—600 000 Lei, cari se trimit în străinătate.

Din revista „Satul”.

Cele zece porunci a crescătorului de cai.

prelucrat de *Dr. O. Seymann*
ing. agr. insp.

1. Cal bun nu poate fi crescut în grajd, deci țineți mînzii la pășune.
2. Condițiile creșterii reușite — afară de nutrirea rațională — sunt: a) soare, b) aer și c) mișcarea multă, ceeace numai pășunea oferă mînzului.
3. Dacă dorești cal corespunzător, atunci în anul după înfărcare trebuie să hrănești mînzul cu ovăș și lucernă sau cu fân bun de livadă, căci ce ai neglijat în primul an, nici odată nu-l mai poți repara.
4. Tăiați copitele (unghiile) mînzului cel puțin în fiecare opt săptămâni prin ferar învățat.
5. Nu folosiți nici în căruță, nici sub șea calul mai

tânăr de 3 ani, decât numai cu cruțare, dacă nu vreți să-l strici.

6. Dacă mînzul este bolnav, chiamă veterinarul și nu vecinul cu leacuri băbești.
7. Nu montați lepele cu armăsari neautorizați, căci astfel singur veți fi păgubiți.
8. Iarna potcoviți calul, dând înăuntru colțuri tăiate, iar în grajd luați jos colțurile spre a-l feri de a se vătăma.
9. Țineți curat copitele, ungeți-le de 2 ori pe săptămână cu ulei sau unsoare.
10. Potcoviți calul numai la ferari-potcovari cu examen.

Turbarea

Dr. T. N. Blaga
medic veterinar

In penultimile numere ale acestui Buletin am arătat care este cauza, cari sunt căile de propagare ale boalei și cari sunt semnele turbării. Voi trata în acest articol combaterea turbării, arătând felul în care agricultorii trebuie să procedeze pentru ași feri animalele de turbare.

In primul articol am arătat, că turbarea se transmite prin mușcătură. Câinele care mușcă poate avea în momentul mușcării toate semnele turbării, poate avea aspectul unui câine sănătos, sau câinele dispare imediat după ce a mușcat. Crescătorii nu vor câinele care le-a mușcat animalele, acesta în orice caz trebuie prins și pus la dispoziția medicului veterinar, care va hotărâ: uciderea lui în caz că constata că este turbat, sau punerea lui sub observație timp de 2 săptămâni în caz că nu prezintă semne de turbare.

Animalele mușcate de câine turbat ori necunoscut, vor fi tratate contra turbării ori îndrumate la abator. Tratamentul nu este lecuire propriuzisă, ci o vaccinare cu mai multe doze (cantități) de vaccin antirabic. Tratamentul acesta preventiv e făcut de medicul veterinar. Animalele bune pentru abator în primele 6 zile dela mușcarea infectantă, dacă proprietarul refuză să-le trateze, pot fi îndrumate la abatoare unde

după îndepărtarea regiunilor nervoase, carnea se dă pentru consumația publică. Câini cari au fost mușcați de câini turbați vor fi uciși, ori revaccinați dacă au fost vaccinați mai înainte. Pisicile mușcate vor fi ucise.

Am arătat mai sus cum se procedează în caz că animalele au fost mușcate, tot atât de important este însă de a ști cum am putea distruge această boală, cu atât mai periculoasă, cu cât medicul veterinar pentru turbarea declarată n'are medicamente. In primul loc este importantă distrugerea câinilor vagabonzi, adică a câinilor fără stăpâni, cari pot fi infectați foarte ușor de turbare și totodată turbând o pot răspândi prin locurile unde vagabondează. In al doilea rând este ținerea la lanț a câinilor din curte. E drept, că nu este prea civilizat acest obicei, dar siguranța omului și a animalelor cu valoare economică primează. In fine ar fi vaccinarea tuturor câinilor cu vaccin antirabic; acest lucru ar fi ideal, căci un câine vaccinat antirabic este imun timp de un an. Vaccine bune avem și noi în țară, costul lor este relativ mic, deocamdată în județul nostru aceste vaccine au fost întrebuintate cu rezultate 100/100 pozitive (adică dintre animalele mușcate de câine turbat și tratate în mod preventiv cu aceste vaccine, nici una n'a murit,) la tratamentul preventiv a animalelor mușcate de câini turbați. Chiar

eu am tratat cu vaccin preparat la Cluj 39 porci mușcați de un câine turbat și toți acești porci au rămas în viață. Se mai întrebuințează acest vaccin antirabic la vaccinarea câinilor de lux și avem speranțe, că în curând, vom avea posibilitatea de a combate turbarea prin uciderea tuturor câinilor vagabonzi și vaccinarea celor ce au proprietari.

Înainte de a încheia cred, că este necesar să arăt felul în care crescătorul își tratează până la venirea medicului veterinar animalul mușcat. Rana va

fi larg deschisă, se va spăla cu multă soluție 1‰ de sublimat corosiv în mod special, căci acest desinfectant acționează mai activ asupra virusului turbării. În caz de lipsă se va putea întrebuința oricare alt desinfectant având grija să se spele cu cât mai multă apă plăgile (rănile). Rănile mai pot fi apoi cauterizate (arse) cu fer roșu, trebuie însă să se știe, că numai medicul veterinar poate apăra sigur prin tratament preventiv animalele mușcate de câine turbat și că rezultatul acestui tratament va fi cu atât mai sigur, cu cât timpul dintre mușcare și începerea tratamentului va fi mai scurt.

Știri din Județ.

Secerișul s'a terminat și treieratul este în toi. Se vorbește de recolte de 16 și chiar 20 măji de grâu per jug. cad., dar peste tot cantitatea este aceea de 8-12 m/m. Grâul anul acesta are o greutate hectolitrică foarte uscată, astfel că nu se socotește ca raritate greutatea hectolitrică de 83 kgr.

În unele regiuni am constatat însă un procent mare de mătură (tuciune tare). Nu e permis ca acest grâu infectat să fie folosit pentru sămânță, trebuie schimbată sămânța care are să fie necondiționat saramurată-impetrită.

Din examinările făcute în laboratorul Camerei, reiese, că nici conținutul în gluten a grâului nu va fi pe deplin satisfăcător. Gospodinele nu vor putea coace pâine bine dospită ca din grâul din anul trecut, iar grâul excelent la greutate nu va fi pe deplin nici pe placul statelor importatoare. Este însă prea timpuriu de a spune ultimul cuvânt în aceasta privință căci fermentarea grâului în stog și chiar în grămadă poate mult îmbunătăți calitatea glutenului.

La noi în județ după constatările făcute până în prezent grânele cele mai bune în gluten le avem în plasa Pecica, apoi urmează comunele Curtici, Macea, Șimand iar în plasa Chișineu, comunele Otlaca, Șiclău, Pil, Vârșand, Socodor, Chișineu și Nădab.

Am făcut din partea Serviciului Agricol, împreună cu Prefectura județului, o întâmpinare Ministerului de Agricultură, referitor la sprijinirea valorificării grânelor de calitate superioară, uniforme, adică de un soi. Totodată s'a trimis Ministerului un număr de probe din grâul de soi Bankuta Nr. 1201. Comunic în întregime întâmpinarea înaintată Ministerului de Agricultură.

România Ministerul Agriculturii și Domeniilor, Serviciul Agricol al Județului Arad Nr. 2017 din 6 Iulie 1936.

D-Sale

D-lui Ministru Alexandru Negură, Președintele Oficiului Central pentru valorificarea grâului.

BUCUREȘTI

DOMNULE MINISTRU,

În urma convorbirii telefonice din 24 Iulie a. c., cu Oficiul central, avem onoare a vă raporta următoarele:

Camera de Agricultură Arad, a lucrat din anul 1927, foarte intensiv la îmbunătățirea grânelor de calitate. Astfel se poate mândri de a dispune și din recolta nouă, de sute ba chiar de mii de vagoane de grâu ameliorat Bankuta 1201, adică de un grâu superior uniform—Standard.

Ar fi de dorit ca acest grâu de calitate să se bucure de un sprijin oareșcare din partea Oficiului Central de valorificare atât în ce privește exportul, cât și în privința folosirii sale pentru însămânțări în regiuni potrivite, lipsite de seminte ameliorate.

Cu poșta de azi am expediat la adresa D-Voastră, un colet conținând șase probe de grâu Bankuta 1201, cu scopul de a vă putea convinge personal de calitatea acestui grâu.

Probele trimise nu sunt încă curățite.

Acest Bankut 1201 se poate livra conform dorinței D-Voastră cu o greutate hectolitrică de 80, 81, 82 kgr., cu 1-2‰ corpuri streine, fără mătură, sau se poate trece prin selectoarele noastre obținând o puritate cu maximum de 0.50‰ corpuri streine.

Domnule Ministru, avem onoare a Vă ruga, să binevoiți a aprecia dacă nu este cazul ca acest grâu superior standard, să fie exportat în cantități masive, spre binele agricultorilor noștri sărguincioși și pentru intensificarea propagandei grânelor românești.

Prefect

Dr. Ioan Groza

Directorul Serv. Agricol

Ing. Agr. Insp. Gral

Nicolae Popescu

Specificarea probelor de grâu „Bankuta 1201”

Nr. crt.	No. probei	COMUNA	Greutatea Hl. in kgr.
1	710	Curticiu	83.6
2	709	Pecica	81.7
3	717	Dorobanți	83.1
4	722	Arad	82.2
5	724	Șimandul de jos	84.5
6	725	Ciala	82.6

Ploaia căzută între 21–24 Iulie peste tot județul, a salvat în mare parte recolta porumbului. S-a constatat și cu aceasta ocaziune, ce înseamnă în lupta contra secetei, ogorul de toamnă a suportat seceta și căldura nemaipomenită fiindu-i ploua căzută încă de folos, pe-când porumbul semănat primăvara în miriște, la găsit ploua uscat de jumătate și fără știuleți și nu ia mai putut fi de folos.

Pe pășuni iarba este pârjolită de arșița soarelui. Bune și frumoase rezultate au obținut acei conducători conștiincioși a pășunilor cari au stârpit la timp potrivit buruienile și scăieții, căci ele nu vor mai răsare după secetă și căldura aceasta nemaipomenită. În schimb cu atât mai bine s'au copt și se coacesemînța buruienilor și scăieților pe pășunile necurățite. Domnul Prefect în calitatea sa de Președinte al Eforiei Județene de pășuni, a declarat în ultima ședință a Eforiei, că va aplica cele mai aspre măsuri contra acelor, cari, pe lângă toate ordinele date, nici până azi nu au curățit pășunile de spini și buruieni. În aceasta chestiune Directorul Serviciului Județean va începe examinarea pășunilor, și va propuna pentru pedepsire pe cei neglijenți. În numărul viitor voi publica comunele și Asociațiunile de pășuni, cât și numele primarului care în calitate de Președinte al Eforiei comunale de pășuni, cât și acela a Președietelui Asociației de pășuni, cari nu și-au făcut datoria.

Poamele asigură anul acesta un bun venit. Podgoreanul și-a putut acoperi din ele cheltuelile avute cu piatră vânăta și raffia, rămânându-i și o sumă oarecare în buzunar. Persecele sunt foarte căutate, plătindu-se încă și azi (soiul mari și frumoase) până la lei 50. Am constatat că de și nu peste tot, dar în valea Crișului mai ales, sunt comuni unde se rup crenjele prunilor sub greutatea rodului. Din nou atrag atențiunea pomicultorilor, asupra poamelor verminoase și mai ales mucegăite. Aceste fructe bolnave trebuiesc nimicite, prin ardere, ori date porcilor sau strânse pentru fierberea de rachiu. Numai astfel se va putea asigura pe anul viitor un venit frumos din livezile de pomi.

La 23 Iulie a participat la conferința administrativă din plasa Radna și Directorul delegat al Serviciului Agricol al județului Arad, Inginer Agronom Inspector General Nicolae Popescu, cu care ocaziune s'a des-bătut chestiunile pășunilor din plasa Radna, cât și unele probleme în legătură cu reforma agrară și de interes agricol.

Luând în considerare că sistemul de pepiniere comunale de arbori, nu dau rezultate satisfăcătoare, s'a hotărât să se înființeze în plasa Radna în pepinierele Ocoalelor Silvice, așa numite pepiniere centrale, de unde să se aprovizioneze comunele cu puieții necesari. În

acest scop se va interveni la Camera de Agricultură, ca să subvenționeze aceste pepiniere.

S'a hotărât mai departe să se propune prin Serviciul Agricol județean următoarele chestiuni Camerei de Agricultură:

1. Pentru îmbunătățirea oilor complet degenerate se vor înlocui berbecii piperniciți cu alții de prima calitate tot de rasa Turcană, cari se vor procura, cu ajutorul Camerei de Agricultură din județul Sibiu. Încercarea de înlocuire se va începe în comuna Lupești, unde se crește cel mai mare număr de oi. Înlocuirea se va face sub forma de schimb.

2. Să se formeze în plasa Radna 3 plantații model cu câte 10–15 jugh. cad. întindere și anume: una pentru nuci, a doua pentru meri și a treia pentru pruni. Aceste plantațiuni model, să fie făcute pe teritoriul Notariatului Petriș și Vărădia de Mureș. Camera de Agricultură să pună la dispoziție gratuit pomii necesari și organul de îndrumare, comunele obligându-se de a executa toate lucrările, cât și îngrijirea pomilor pe timp de 10 ani, conform indicațiunilor primite din partea organului tehnic al Camerei.

În buletinul oficial al județului Arad Nr. 28 din 9 Iulie 1936, s'a publicat între altele din partea Serviciului Sanitar veterinar județean și situația numerică a animalelor pe anul 1936. Din cifrele examinate, am constatat un lucru foarte dureros care așteaptă cât mai grabnic o schimbare radicală în interesul dezvoltării creșterii cailor în județul nostru. Anume am aflat că avem pentru montă:

87	armăsari ai Statului
83	" comunale
30	" particulari autorizați și
142	" particulari neautorizați, întrebuințați numai pentru iepele proprietarilor.

Tot din tabloul respectiv reese că acești 142 de armăsari, neexaminați de nici o comisiune de experți, sunt folosiți pentru 330 iepe a proprietarilor, adică reese că pentru 2–3 iepe se ține un urmăsar. Poate un crescător serios care cunoaște cheltuelile de întreținere a unui urmăsar să presupună că cineva să țină un urmăsar numai pentru 2–3 iepe? Fiecare va avea convingerea că acest urmăsar neautorizat să folosește pe o scară largă pentru montă clandestină.

Până ce nu vor dispărea acești urmăsarți clandestini și nu se va examina cu cea mai mare rigurozitate urmăsarții cari urmează a fi folosiți pentru monta publică, toată munca și cheltuelile enorme ale Statului vor fi zădarnice.

În buletinul Camerei am scris acum 2–3 ani despre aceasta chestiune, am și format la timpul său din adevărați specialiști o comisiune, care a examinat cu rigoare urmăsarții prezentați. Plecând apoi dela Camera Arad a adormit aceasta atât de importantă chestiune.

În ultimul timp am luat din nou legătura cu foștii membrii a Comisiunei Cabaline, hotărând că la toamnă să convoc o adunare a crescătorilor mai de seamă de cai a județului, pentru a întocmi în comun acord un plan detaliat de organizare, pentru a porni apoi la o muncă sistematică pentru dezvoltarea creșterii calului în județul Arad, unde există încă material bun pentru prăsilă, iar între crescători iubirea și priceperea față de cal.

La cererea Domnului Ing. Agr. Insp. G-ral Nicolae Popescu, comisiunea interimară a Camerei de Agricultură a consimțit de a încredința în mod provizor postul de secretar altui specialist al Camerei, cunoscând că acest provizorat va dura până în ziua când Ministerul de Agricultură va ridica delegația dată D-lui Nicolae Popescu ca Director al Serviciului Agricol județean.

Astfel va îndeplini până la alta dispozițiune Dl.

Nicolae Popescu postul de Director al Serviciului Agricol județean și acela de Secretar al Eforiei Județene de pășuni.

În 12 August va avea loc, pentru județul Arad, alegerile pentru camera de agricultură.

Alegătorii sunt membri actuali ale comitetelor agricole locale. Fiecare județ constituie o circumscripție electorală, adică: Listele se depun pe județ și fiecare listă va cuprinde 6 candidați agricultori și proprietari din fiecare plasă a județului. Astfel se va compune o listă din 60 candidați.

Până în prezent sa depus la primul-președinte al Tribunalului una singură listă, care are în frunte ca cap de listă pe Dl Dr. Adam Iancu proprietar din Curtici și actualmente președinte al comisiunei interimale a camerei de agricultură Arad.

N. P.

O f e r t e

Dl învățător Ștefan Trifu din comuna Glogovaț are de vânzare o vacă de 6—7 ani cu junică de 1 an — soiul Simental pur. — Producția zilnică de lapte este de 24 litri. Prețul după învoială. Cumpărătorii se pot adresa și direct.

Aviz

Se aduce la cunoștința văduvelor și urmașilor martirilor de războiu trecuți pe troița comemorativă nu de mult desvelită în orașul Arad, cari sunt cultivatori manuali de pământ și cari nu au fost încă împroprietăriți conform art. 5 din Regulamentul privitor la aplicarea legii pentru preferință acordată invalizilor, văduvelor și orfanilor de războiu, sunt rugați ca în termenul cel mai scurt posibil să-și înaltimeze cererea în aceasta privință la Serviciul Agricol județean, însoțită de certificatul respectiv că nu a fost împroprietărit și că nu posedă avere personală mai mare decât lotul tip pentru a interveni locului în drept în cauza lor.

Directorul Serv. Agricol,
Ing. agr. insp. gral

N. Popescu

Subdirector,
Ing. agr. șef.
A. Naghi

Pomicultori,

Camera de agricultură va distribui din pepiniera subvenționată Murășel în toamna a. c. altoi de perseci proveniți din pomi originali ce au fost importați din Italia, Franța și Ungaria. Dispunem de 32 soiuri nobile italiene, franceze, americane și maghiare cu coacere în lunile Iunie, Iulie, August Septemvrie și Octomvrie.

Luând în considerare că fructele persecilor se pot valorifica ușor și cu prețuri bune atât în țară cât și în străinătate Camera va distribui acești altoi pentru o cât mai mare răspândire — cu prețul redus de Lei 10 pentru podgorie și regiunile pomicele și Lei 15 pentru regiunile de șes.

Altoii se rezervă numai acelor amatori cari plătesc înainte pomii prenotați. Pomii să pot prenota în zilele de Vineri la camera 32.

Direcțiunea.

Publicațiune.

de vânzare 6 bucăți vierl de casă „Mangalița” în vârstă de 14 luni, bine dezvoltată, în condiție ireproșabilă, buni pentru reproducție în greutate de 75—80 kgr.

A se adresa direct producătorului Calămaru Florea, Cermelu No. 201.

Publicațiune.

Distribuirea grâului ameliorat Bankuta 1201 și Odvoș 241 pentru sămânță.

Anul prezent grâul în general a dat recoltă abundentă și în multe locuri și o calitate excelentă.

În multe comune însă grâul este infectat cu mărură (tăciunetare), sau este plin cu săcară sau are boabe slabe și sbârcite din cauza secetei din Iunie, iar la unii plugari din cauza secerișului întârziat, ori din cauza grindinei.

Agricultori! Toți acei, cari au lipsă de sămânță bună își pot procura aceasta dela Camera de Agricultură din Arad. Se recomandă **soiul Bankuta 1201** pentru pământuri grase sau bine gunoite, căci acest soi având pae tare nu se culcă și aduce o producție bună mijlocie și sigură cu o calitate foarte bună, iar pentru pământuri mai slabe sau negunoite de mult, **soiul Odvoș 241** care având pae slab, în pământ gras se culcă și care aduce producție mare și de calitate. Camera, în limita posibilităților bugetare, va distribui câteva vagoane semințe de grâu din aceste 2 soiuri în schimb, adică plugarii pentru 110 kgr. grâu comun, vor primi 100 kgr. grâu ameliorat Bankuta 1201 ori Odvoș 241. — Grâul dat de Cameră va avea peste 80 kgr. greutate hl.-că, cel mult 0.5% corpuri străine și germinația garantată.

Grâul comun ce se aduce de plugari trebuie să aibă o greutate hectolitrică de cel puțin 77 kg., poate să conțină cel mult 2% corpuri străine și trebuie să fie fără mărură (tăciunetare).

Predarea și preluarea semințelor de grâu se va face numai în Magazia Camerei din Arad **dela 15 Septembrie până la 20 Octombrie 1936** în fiecare Marțea și Vinerea în orele oficiale.

Primăriile și autoritățile comunale sunt rugate să aducă la cunoștința sătenilor acțiunea aceasta a Camerei sfătuind pe toți cari n'au sămânță corespunzătoare să schimbe grâul lor direct la Cameră ori să-l schimbe cu rudenii sau cunoscuții, dacă aceștia au sămânța de Bankuta 1201 ori Odvoș 241. Anunțarea pentru schimb se poate face atât individual, cât și prin tablouri făcute și înaintate biroului Camerei până la 10 Septembrie a. c. Satisfacerea cererilor pentru schimb sosite după acest termen nu se poate garanta, deoarece cantitatea disponibilă pentru distribuire este limitată.

Arad, 27 Iulie 1936.

Președinte:	Secretar delegat:
ss. Dr. Adam Iancu	ss. Dr. Otto Seymann
	ing. agr. insp.

Banca federală „Zorile“ Arad

În atențiunea agricultorilor!

Banca cooperativă federală Zorile din Arad Str. Kendi 6 Telefon 146, cumpără grâu în limitele decretului de valorificare.

În comunele unde comerțul liber nu cumpără la prețul fixat prin Decretul de valorificare adică grâu de 77 kg. gr. Hl. cu 3% corpuri străine loza 35.000 lei vag. 10.000 kg. acolo se intervină la susnumita Bancă, care cumpără cu bani gata ori ce cantitate de grâu.

pt. Banca Federală
M. Bratu.

